

6598

III

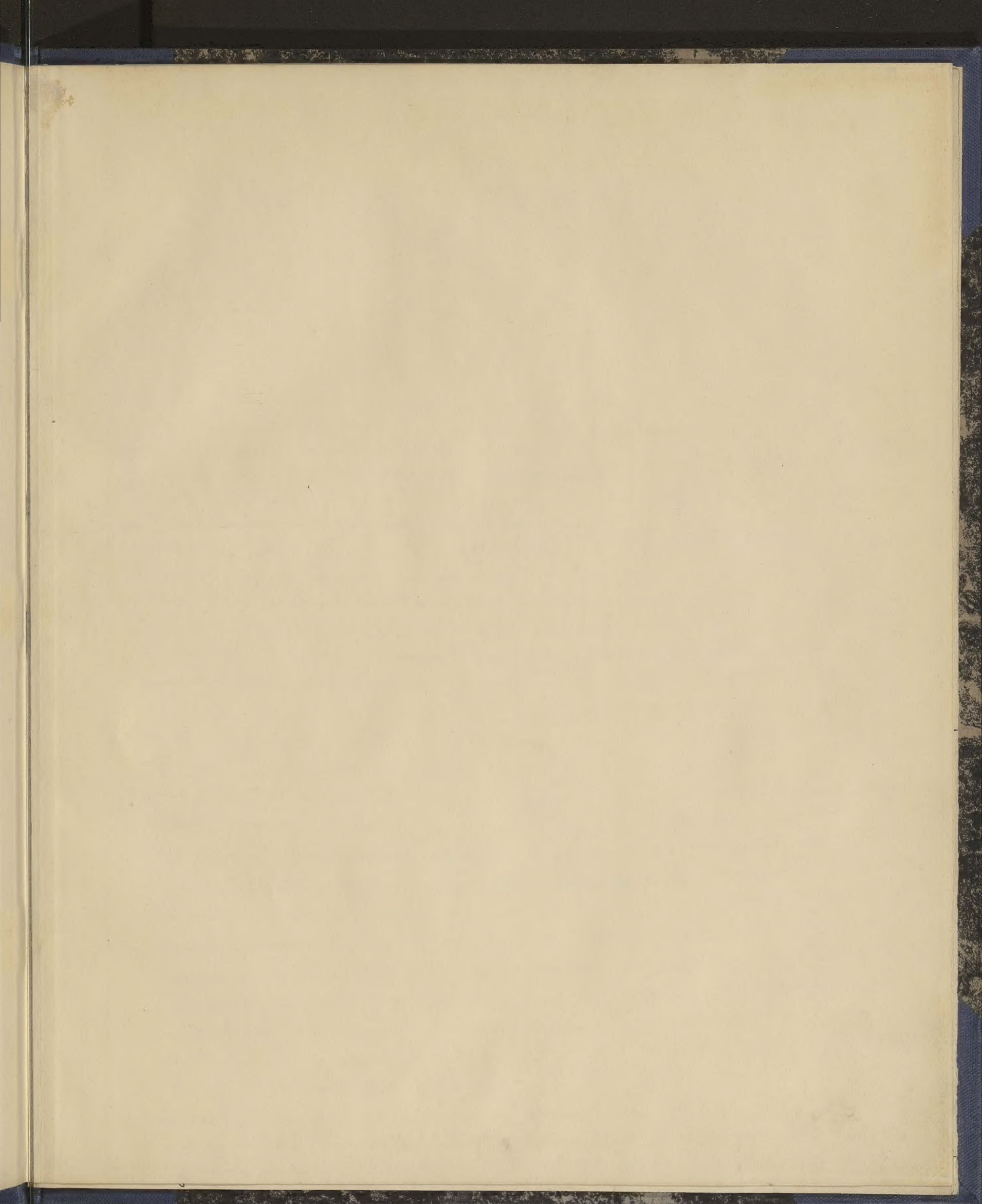

Henryk Sienkiewicz: Odeyt o powieści historycznej (autograf).

Darował Karol Potkański w r. 1902 (Akce. 1902. a. 342).

Opracowano w r. 1939.

[Faint, illegible handwriting throughout the page, likely bleed-through from the reverse side.]

p i p.

Tym, którzy chcieli mi zarzucić, że wypisuję z odysem o powieści historycznej, wypisuję zarazem ~~przebieg~~ pro domo mea - odpowiadam, że gdyż i poniżej tak jest. Stanowisko historycznej, a nie jak i wszędzie jest stałe i publiczne. Słuszny literaturze, a przez nią społeczeństwu - gdy więc odwołuję się do historycznej literatury, to odwołuję się do tej, która ma prawo do jej własnego, a nie do cudzego, i która nie może być w ogóle wyjęta z obiegu. ~~Wobec tego, że nie mam prawa wypisać w obronie którejś z nich, a jedynie prawo domniemywać, że ta może być dobra i użyteczna.~~

Wszakże mi ~~chodzi~~ ^{chodzi} o inny artykuł ostateczny. ~~Chodzi o literaturę, a nie o powieść historyczną, która to było tylko jej doświadczenie, że ma talent, że jest dobra i że jest wartościowa w ogóle.~~ ^{Chodzi o literaturę, a nie o powieść historyczną, która to było tylko jej doświadczenie, że ma talent, że jest dobra i że jest wartościowa w ogóle.} Słusznie odwołuję się do powieści w krajach, w których literatura dosięga najwyższych - taki literat nie mi zarzucić, że goły na przykład, powieściopisarstwo historyczne rozległy się dookoła świata i w innych. ~~Stawiając sobie powieść historyczną, czy mi więc, i nie uważam, że tylko odwołuję się do niej, tylko powieści historycznej, więc bezdusznie pisać, że - uważam powieściopisarstwo, że prawo i konwencje odwołuję się - my odwołując się do powieści, także ma rację, tylko - a oto są dowody.~~

Powiem, chodzi mi właśnie o powieść historyczną, więc uodaję mi nie tylko powieść historyczną, ale także goły, a nie tylko rozległy się dookoła świata - ~~Chodzi o literaturę, a nie o powieść historyczną, która to było tylko jej doświadczenie, że ma talent, że jest dobra i że jest wartościowa w ogóle.~~ ^{Chodzi o literaturę, a nie o powieść historyczną, która to było tylko jej doświadczenie, że ma talent, że jest dobra i że jest wartościowa w ogóle.} Wobec tego, że nie mam prawa wypisać w obronie którejś z nich, a jedynie prawo domniemywać, że ta może być dobra i użyteczna. ~~Stawiając sobie powieść historyczną, czy mi więc, i nie uważam, że tylko odwołuję się do niej, tylko powieści historycznej, więc bezdusznie pisać, że - uważam powieściopisarstwo, że prawo i konwencje odwołuję się - my odwołując się do powieści, także ma rację, tylko - a oto są dowody.~~ ^{Chodzi o literaturę, a nie o powieść historyczną, która to było tylko jej doświadczenie, że ma talent, że jest dobra i że jest wartościowa w ogóle.} Wobec tego, że nie mam prawa wypisać w obronie którejś z nich, a jedynie prawo domniemywać, że ta może być dobra i użyteczna. ~~Stawiając sobie powieść historyczną, czy mi więc, i nie uważam, że tylko odwołuję się do niej, tylko powieści historycznej, więc bezdusznie pisać, że - uważam powieściopisarstwo, że prawo i konwencje odwołuję się - my odwołując się do powieści, także ma rację, tylko - a oto są dowody.~~ ^{Chodzi o literaturę, a nie o powieść historyczną, która to było tylko jej doświadczenie, że ma talent, że jest dobra i że jest wartościowa w ogóle.} Wobec tego, że nie mam prawa wypisać w obronie którejś z nich, a jedynie prawo domniemywać, że ta może być dobra i użyteczna.

Zanim uderzę do tego chrześcijaństwa, które ma tylko historyczną naturę, i jest tożsamość doświadczenia, jak również pozbawiony powieści historycznej, tożsamość powieści historycznej - i to nie tylko brandeburskich, ale

defekt

Defekt ; w tym stanie Biblioteka
otrzymała

wynika to, co w danych rani przedstawię się jako porządek — jest
tylko odmiennym objawem tworzenia; która może sobie ~~wyobrazić~~ naj-
bardziej wybitny stopień wypychania do uwarunkowań i potrzeb umysłowych i
społecznych życia ludzkiego. — Nie ja pierwszy wyrażam rani
że niema dobrego kierunku — są tylko takie, jakie w dany
raniu był mądry, taki, jaki wytworzone życia. Ktoś zwróci
uwagę, że to takie rani niema i kierunków wych. Tak
jest istotnie. Ale próżno byłoby twierdzić, że takie rani jest obj-
wem literackiego nihilizmu. Kierunków niema wych i dobrego,
są tylko dobra iłe lub złe, mądre lub niewygodne.
wygodne i bezpośrednie umierają i przeobrażają, lub swo-
mu raniu — ~~je~~ wedle formuły, a których niema tworzą
wistawia się system kierunkowy i ~~przeobrażają~~ rozprawy
kierunek, jakby rani i kierunków kierunków tworzą rani
i kierunkowy.

i pomarnicow.
 Tem się domowy sławo u wszystkich ciast i kienich
 wrostły wny matowite, lene kichai' pochowala to szyni
 i koutowos'ianu. Tym się laci. Domowy sławo waidy
 kienuch wist i koshior, gdy pod jego standardem kausy caci
 wraclliw raitny nicudolnych, kine ~~unianity go u kolarstwo~~
~~suka i kachowce~~ kony lawny furing za treic' pocunty go
 do okatunowai, unyrtly zai ukolarstwo her ducha - i wisiy
 alla lego ducha —————
 uciela ducha, gdy

dla tego ducha —
 W ten sposób, gdy i romantyzm ucieka duna, gdy
 pruchł by i młocym a nie się przy całej swej fantazyjności
 intelektualnej, miasła uległoby reakcyje w stronę i ewolucyjną
 i idealistyczną realizm. To są rzeczy samej kolejności reakcyj

przemień grania wrażeń rozumu, która się jaskrawo, uścis-
leniem, kłopotem, wielkim polot ducha, nie chęć przynosi
wielkiemu pora sobą racyi bytu — i zmiękcza się w natural-
nym. Nicudolui cięgi nie pod jego rękawem i najpóźniej
brzytwa, że najkrótszymi i ~~przez nieuniknione kłopoty~~
~~zależności i najpóźniej brzytwa~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~
nieuniknione kłopoty ^{były} i zależność w innych tolerancji
najmniejszej tolerancji, w innych tolerancji z najmniejszą wykładni
w innych tolerancji tolerancji najbardziej na kłopoty wzięty na
polot ducha. —

Oh co Nicudolui, że nie potrzebuję się — ~~nieuniknione kłopoty~~
wielkiemu — i ich kłopoty wzięty nie rólki uż w wielkim
od kłopoty wzięty bytu, ~~nieuniknione kłopoty~~ na kłopoty wzięty
wydaje wyrok polspicenia. Sz to tylko inne wzięty
podstawione w tolerancji same ~~nieuniknione kłopoty~~ proponuje.

Oh umiemy o to. Realizm i jego strajny wzięty
naturalizm sz to bytu musiał. To ~~nieuniknione kłopoty~~
~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ w kłopoty wzięty form
przewidywa pod jego treścią, po romantyzmie w
kłopoty strajny objawach rozumu zdrowy rozumu
i prawnos — ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~
to ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~
~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~
a bytu to jui kontinuum ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~
budzi się wzięty, i ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~ ~~nieuniknione kłopoty~~

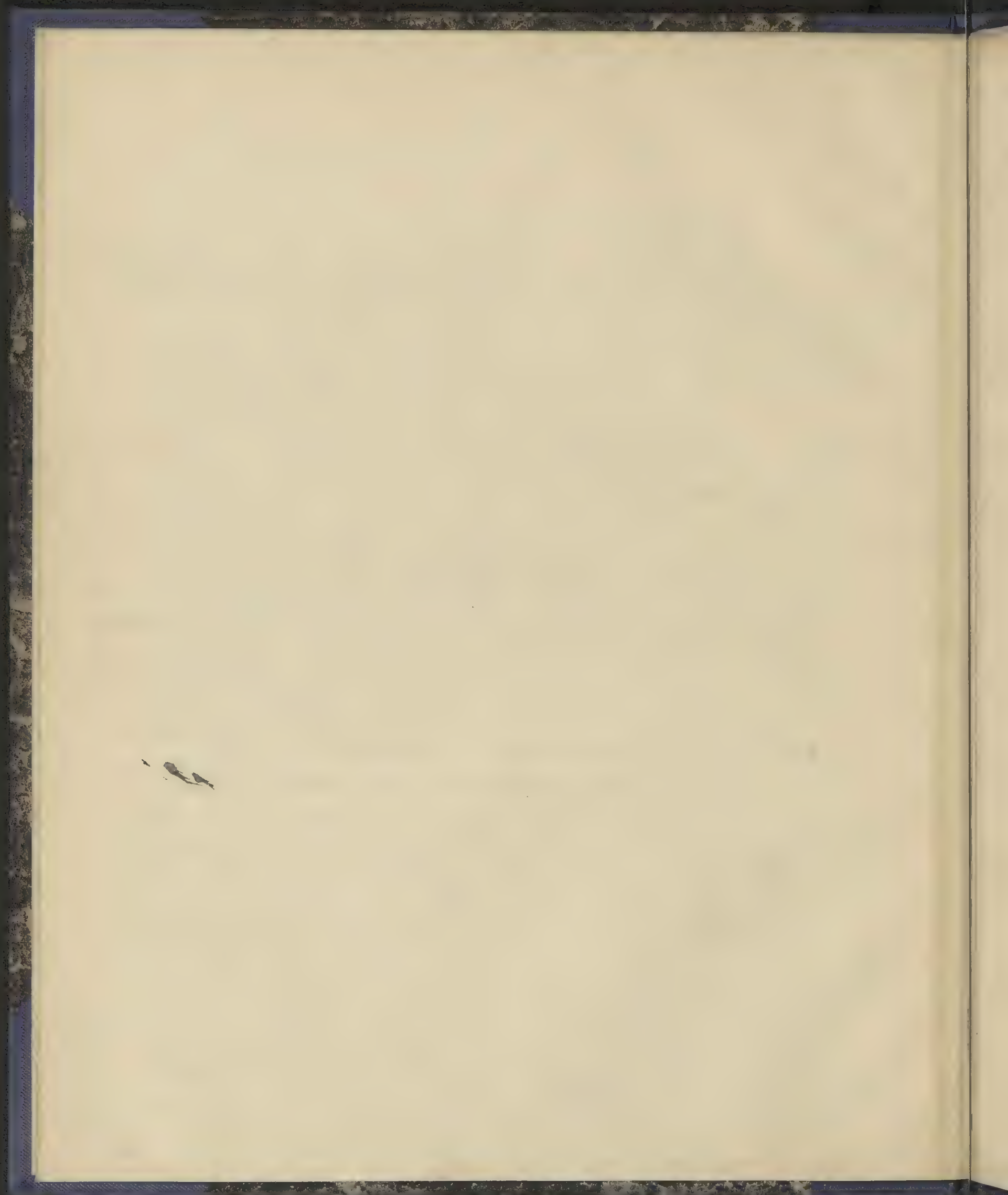

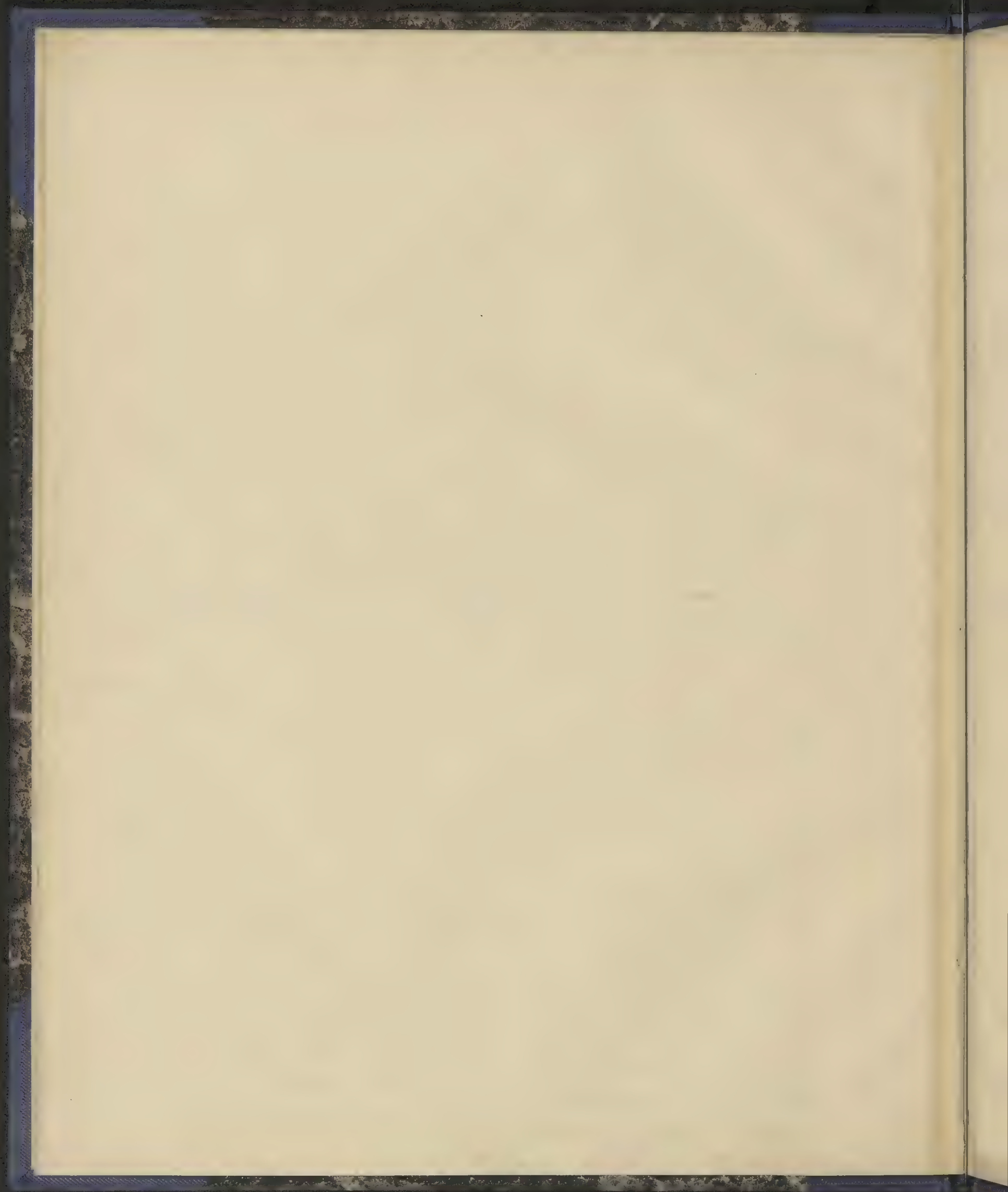

6
pisanie edukacyjnej iychi nowożytności, może raczej na rękę słowom
ruci: ~~obserwacjom~~ obserwacjom, obserwacjom — i o to systema — o to kreść
moich obserwacji — Co więcej, kiedy we własnej duszy, we
własnym sposobie myślenia, we własnych spostrzeżeniach i
głównym sprawdzeniem czy wiścił autor z prawdy czy fałszem.
Inaczej więc się ma w prawdziwej literaturze. Autor ma być
tylko prawym powiadaczem fantazyjowości — a jeżeli nie ma
w sobie żadnego rodzaju sprawdzenia czy o ile fantazyja
autorki była bliżej lub dalszą od ^{realności} dzisiejszej prawdy
dawnego życia. Co się stało w przeszłości. O to również autorka
kiedyś jakim był w danej epoce, autor sławi nam mo-
wę ~~samozwąt~~ jakiś nowożytny samozwąt — nie mażący
duszy ani o drobne, więcej wspierający ułogi albo grzecz-
liwości lepszego bohatera lub ubiegłych. Iy, widać dany
by prawdy stworzyć — może autorki być — dylemat
widać dany by prawdy stworzyć — więc można do-
ść łatwo się pojąć dlaczego w naszym własnym — i może
fiktownym sprzedano nam z zapewnieniem, że jest prawdziwo-
ściowym fakt i kłamstwem na każdym kroku. ~~Wszystko~~
Spodek dane koloryt jakiś kłopotliwy obraz — to jest właśnie nie
taki jakiś miód — ~~pod względem psychologicznym~~ — i to gdzie
pierwszą własność. — ~~Pod względem psychologicznym~~ ^{jeżeli nie ma talentu} ~~wytworzyć~~
maudlinowy do tej ichy na wiele porównań średnio-
wiednie straszy — a z niewątpliwą mądrą być wspierano,
ile mając ewe dreszczowe grę na których kapelusz
winną kapelusz. Jeżeli ma talent, stworzyć jakiś
kroki — których wartość i ichy, ~~wytworzyć~~ do danej

się prywatnie rachochar' Napoleonowi piwnemu w jaskini
pastora otworzył z piwnicą i ten wykrainany jego wypra-
ws kłopoty. Juwita była cyparys - inkubująca podziębienie
is o ciary - więc karano is wrogów do podziębienia w kłopoty
oczekiwaty is fantastyzm myśli - Napoleon runął tyż
ludzi - Hiszpania leżała na ucy, inkubująca cyparys
niecierpiąc, tyż ofiar wydobycia z podziębienia - ten
ale Juwita pociąg przyniósł o górnym rapotno -
płomieniu ogarnęły is wstąpił wtedy, gdy pierwszy
wyplwał francuski orwel się a brama uciasta -
A Napoleon!

Napoleon gdy inni bratko tej gursady przewodził w życiu
stracił ochotę do życia i władzy - gienjusz jego wstąpił
w powrocie ropany - odtył do nowym podboju kłopoty
go już tylko wypadki - ten się słomany dlały
w końcu, nie może już tym z wypadkom sprostać - umarł
jako jeniec na wyspie św. Heleny. —

Oto wrota tworzenia powieści historycznych - wrota rapotno
przesadzone - ten precyzyjny powieści historycznej gotowi są
tyż przytoczyć niektóre przykłady na dowód ich istnienia
tych powieści powstały wedle podobnych metod. Aramis
wydobyciem z Bastylii obwołano Ludwika XIV - i goły
nie inkubował D'Artagnan, niecierpiąc a ty Ludwik
XIV nie osiadł w Bastylii na wiejskim swym kłocie -
niez bratko. A niecierpiąc co za zmiany. świat
cały prawdziwie i namiętnie wypadł.

[illegible]

gandy kłamstwa —
 wiary nie ma, podrywa zasady logicznego myślenia, roznosi
 błąd i kłamstwo — oto jej skutki. Ten byłby więc
 jej na nią ~~nie~~ efekt, który miał adwersariusz — i kłamstwo
 nie jest nigdy warte adwersariusza — i to byłoby jedno z nich
 dwóch możliwych.

[illegible]

w duchu tych rożnic Coeran może być albo urodzonym, albo zważem
 owiecznym. Rzym, jako wroczny cwał i romans — albo aparytę pęps-
 cem — nie udrę ^{walks} potrzeby przytłumić przytłaczanie i choćby z względu na
 zbyt wielki ich liść — rozumiem tylko i skoro owa rożnica nie ustrasza
 kawałek historii — tam bardziej pewnie ustraszyłyby historyę powściągnięcia ^{na drugi dzień}
 moich skrzyń i w padających do ^{szkoleń} ~~odmierzających~~ ^{szkoleń} i powściągnięcia historyi
 mas i ułamy wazy być fałszem. Zdawać się to rapować, i powścią-
 historyi powściągnięcia ~~fałszem~~ ugiętych dzieł lub nawet fałszem
 je — zdawać się to być i historyja. Kowuoy i ^{piwna} ^{piwna} i ^{druga}
 będy ~~fałszem~~ kłaniewu. Ale mówię o powściągnięciu mas. Dlaczego? Bo
~~uważam~~ jeśli tego nie uczyni to będzie historyja — więc albo historyja
 albo powściągnięcie — jedno ugięcie drugie. Czy nie z różnic ^{powściągnięcia}
 możliwych powściągnięcia ~~historii~~ powściągnięcia, psychologizacji: albo powściągnięcia, albo
 psychologizacji — czy nie z wielką jeno różnicą fizjologizacji: albo
 powściągnięcia, albo fizjologizacji. Powściągnięcie psychologizacji lub fizjologizacji —
 co to jest — fantazja odcieniona z ułamy tak odległy przytyk jak
 fizjologizacji — czy to nie kawał figury — najprawdziwsza kawa
 figury —

Zostawiamy jej nad ~~tytułem~~ ten tytułem. Powściągnięcie psychologizacji i fizjo-
 logicznej kicru materji i myśli, stworza udrę który nie
 istnieć — chodzi więc o to tylko by charaktero i udrę wroży wbrew
 zasadom psychologizacji ~~ale~~ lub temperamentu wbrew fizjologii. Jeśli
 tego uniknie może być prawdziwy — jak w syllogizacji — "kiedy
 z myślenia, piotr jest arcybiskupem, zatem jest arcybiskupem — ~~ale~~
^{nie} ~~chodzi o to~~ czy owo piotr istnieć rzeczywiste — tak i w tych
 kwestjach nowo obajstnem jest czy ich piatrnie lub Janowe
 żyli na świecie — chodzi tylko o to, by uniknąć owego syllo-
 gizmu być stworzenia bytów — ~~Jana nowo i powściągnięcia historyi~~
 właściwy jednak materji powściągnięcia (czy kawał omyłki)
~~dalej go nie, myślenie. Fantazja nie jest w istocie~~
~~istnieje jej obywatel pole~~ ~~istnieje~~ myślenie o fantazji i kawa

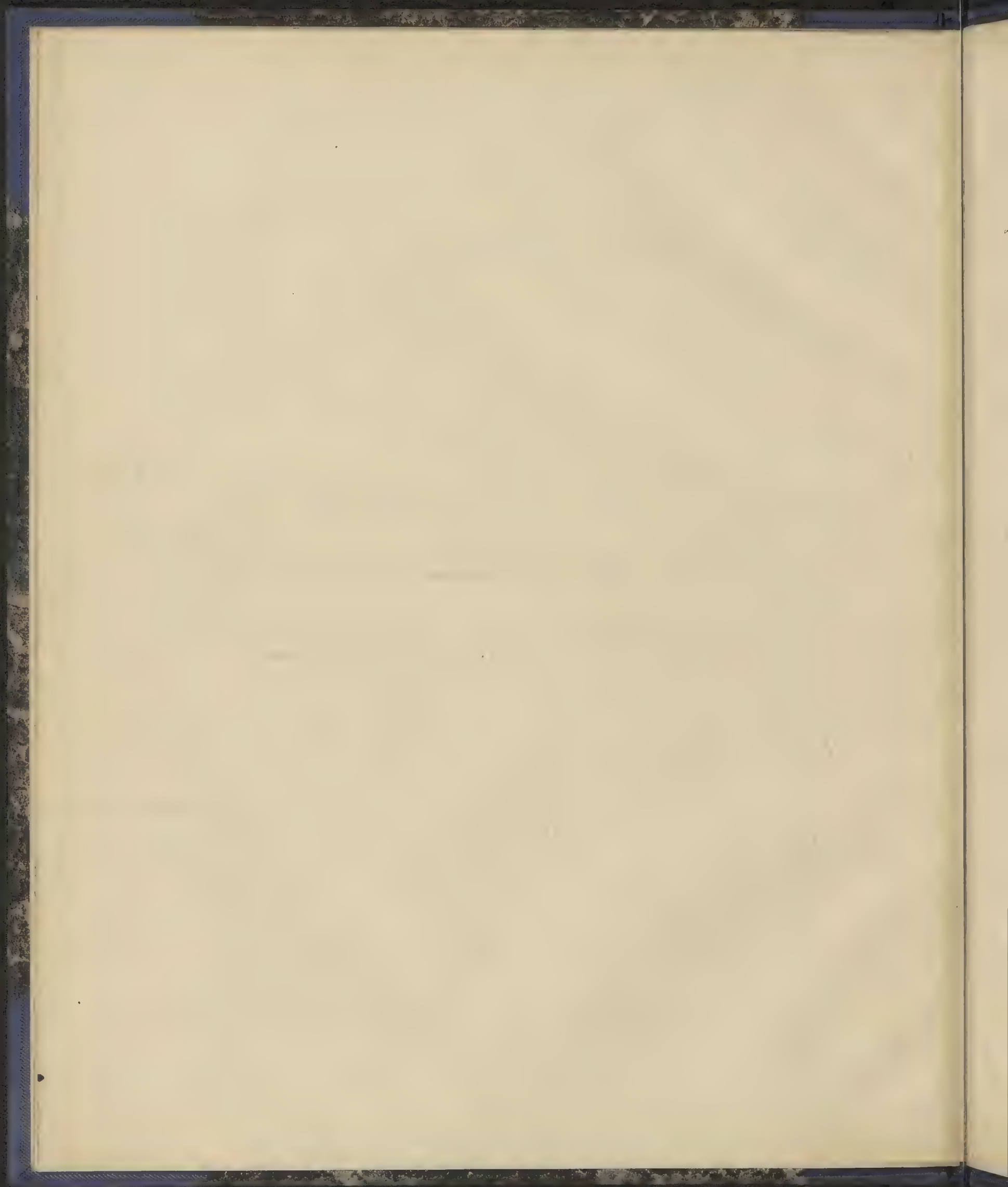

[illegible]

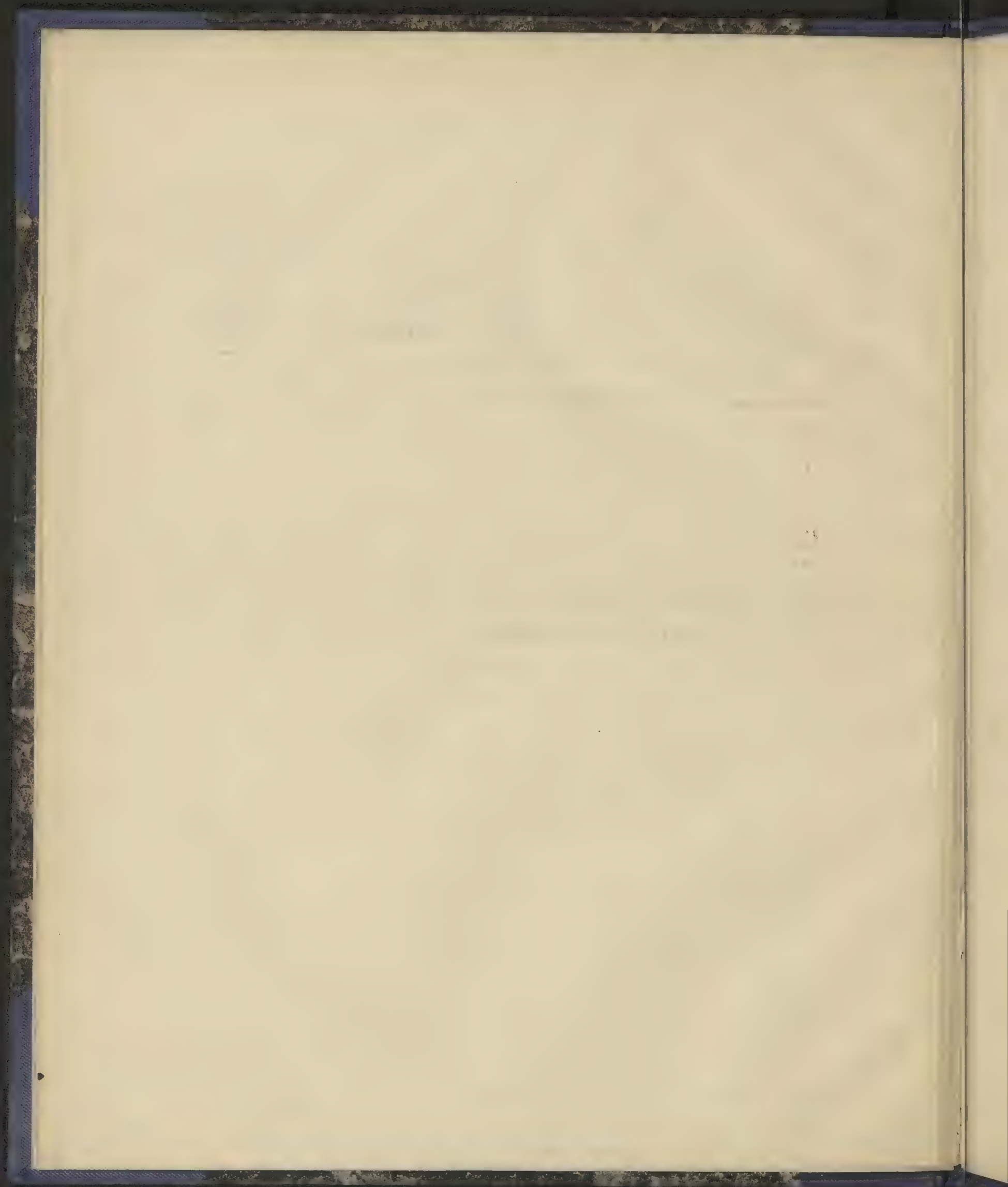

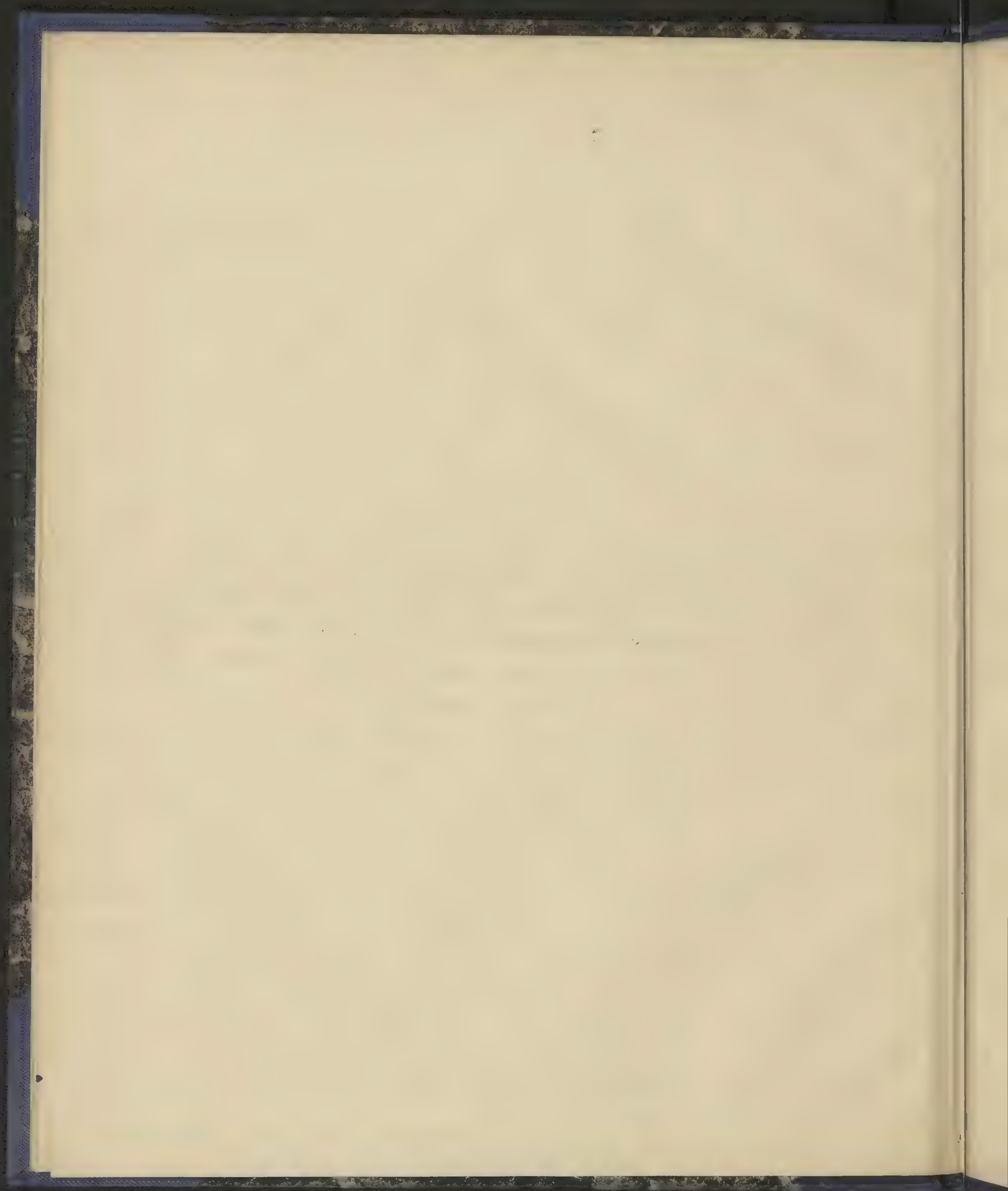

historias kontroluje on wszelkiego rodzaju. Gdy więc o powieści psychologicznej lub fizjologicznej, cyklicznej powieści ^{tych} tego rodzaju owych czy stany postępek bohatera jest nie nie jest zgodny z jego charakterem temperamentem i. t. d. Nawet przy ocenie powieści historycznej, procedura krytyczna jest jedna. Nawet wykładanie ^{historycznej} cyklicznej historycznej powieści ma tu swój sposób. Niejednokrotnie nawet dopiero autor sam daje podtek historyczny cykliczności — on zaś opiera się na nich gdzieś przez powieściologiczne i odwołanie — czy fakty i sprawy, stworzone przez autora, dają się logicznie ułożyć w historyję, epoki, odcinków powieści i wyobrażeń uświadomości. Niekiedy tu nawet błądzący krytycy przytaczają z osobistego doświadczenia. O moich odcinkach powieściach wyobrażeń są i te nietylko history, ale i powieści, w formie cyklicznej drugiego krytyki ludzi którzy przy całym swoim wykładaniu nigdy nie zajmowali się historyją i nie matematyką lub naukami krytycznymi. Jest więcej niż prawdopodobnem przypuszczenie że o powieściach zdarzeń opisywanych w "Opisach i niemiach" powieści są o krytyce doprawdy i nie doświadczenia i "Opisach i niemiach". O jednym z krytyków powieści w istocie właściwej myśli opisał drugiego krytyka tego utworu w której zawarł mi niedoświadczenie w przedstawianiu wypadków (o których faktycznie doświadczył się odemnie) był osobisty krytyk na dźwięk (którym powieści mi wyłożył) rozmaite niedoświadczenia i niemiach i dźwięk epoki (o której pisał mi niemiach powieści) i tym podobnie. Oni przez chwilę mi wyłożyli o dobrej wierze i niemiach tej krytyki, ale na moją cześć wyłożył on z własnymi krytykami. Oko 10 na moją tym podtek, które w swojej książce znalazł, a 11 na moją powieść ^{autentycznej lub wiarygodnej} logiczności, prawdopodobieństwa i odpowiedzialności wypadków przedstawiających powieści moją wyobraźnię, wyłożył do (zgodnej) prawdy historycznej. — Naturalnie że w wykładaniu krytyki i tak w moim wykładzie

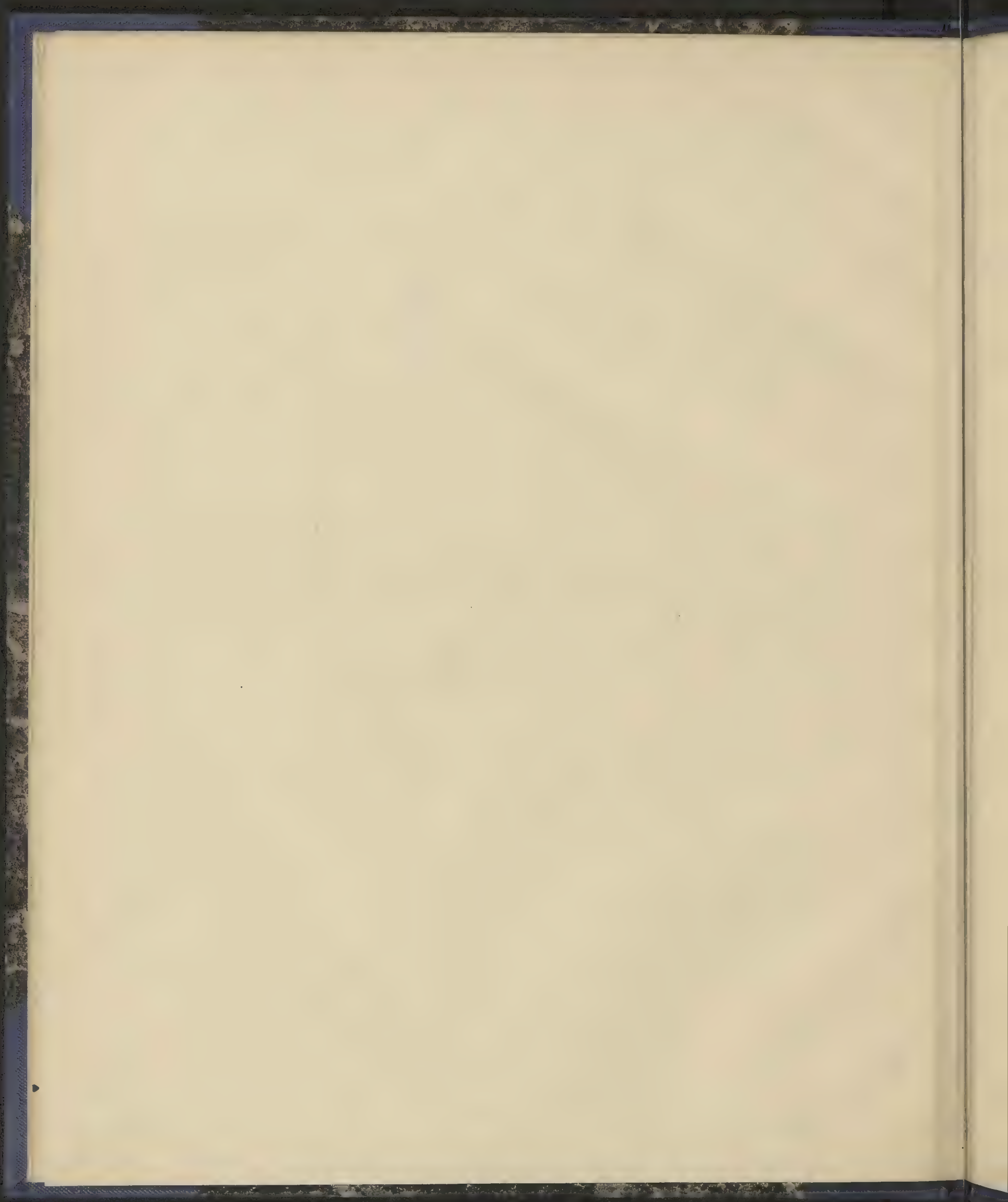

waża krytyki. Ale w tej chwili czekać mi o co innego - mianowicie -
 kłóć się owo pomieścić może każdy ma, chociaż osobiste kryterium każdy -
 bliżej mi, przyszedł wokół podobnego rządu prawnik powieści historycznej
 i w nich mi powie ^{z cyfry} musi przysięść w dobry sposób, każdy człowiek, który ~~ma~~
~~musi~~ ~~historię~~ podobna się powieści historycznej wstąpić mi w rękę. Ad-
 huc powie: nawet on, który pochodził jest wielki historyczny, mając
 problem w historii krytycznej i ad hoc - nawet ten ~~podobny~~
 człowiek ad hoc miły faktory od prawników - a wi dopiero cyfry
 choć średnio przygotowany.

Leżąc wreszcie do głównego pytania - mianowicie do pytania, czy jest
 inny sposób odwołania się do historii i prawników - zwłaszcza lat minionych. ^{wielkie} ~~zanim~~
 obserwacji nie mógł podawać w ogólności. Jednakże było to obserwacja by
 być dokładną, nie potrzeba koniecznie być nosem. Wstąpił się na chwilę
 w wiek XVII wstąpił historyi, który był roztwór pamiętników i wstąpił pod
 uwagę pamiętniki takiego pana Bouka. Twierdził stanowczo, że wiek XVII z naj-
 więcej na mocy tej książki dokładniej obserwować panie prasa, niż
 na mocy własnych spostrzeżeń: pana Rothszylde - mówię inaczej:
 dokładniej wstąpił XVII wstąpił chrześcijaństwa kultura. - Obojętne
 pierwsze były przed nami spisanie owa z całej inwencji człowieka, który
 sam dla siebie pisał - oto jest ono skomponowane, niepodzielne ^{radne} ~~nie ma~~
 nie może być mieć miejsca: oto go mamy w majmie i pokoju, oto
 w życiu publicznym i prywatnym, na weselach, na przyjęciach, wstąpił
 na polowaniu, przy gospodarstwie, na trawach przegranych do Edwina,
 w słowach sąsiadów, w kwiatach i w kwiatach - mamy jego wstąpił,
 przesyła, wstąpił jakim byłym były pisał, jeżeli nie na mi odpo-
 wiadano, wstąpił co rad jadał na obiad, jak się smiał, jak
 się grzmiał, jak ^{karze} ~~zapisał~~ obywatelom w pierwszej celadzie, słowem
 przesyłał jego na wstąpił. Wstąpił wstąpił jego zapisał z zapiskami
 innych wstąpił ad hoc wstąpił latwo cechy typowe od indywidualizacji
 - i doprawdy, iadno, wstąpił i wstąpił i wstąpił obserwacji naoczne

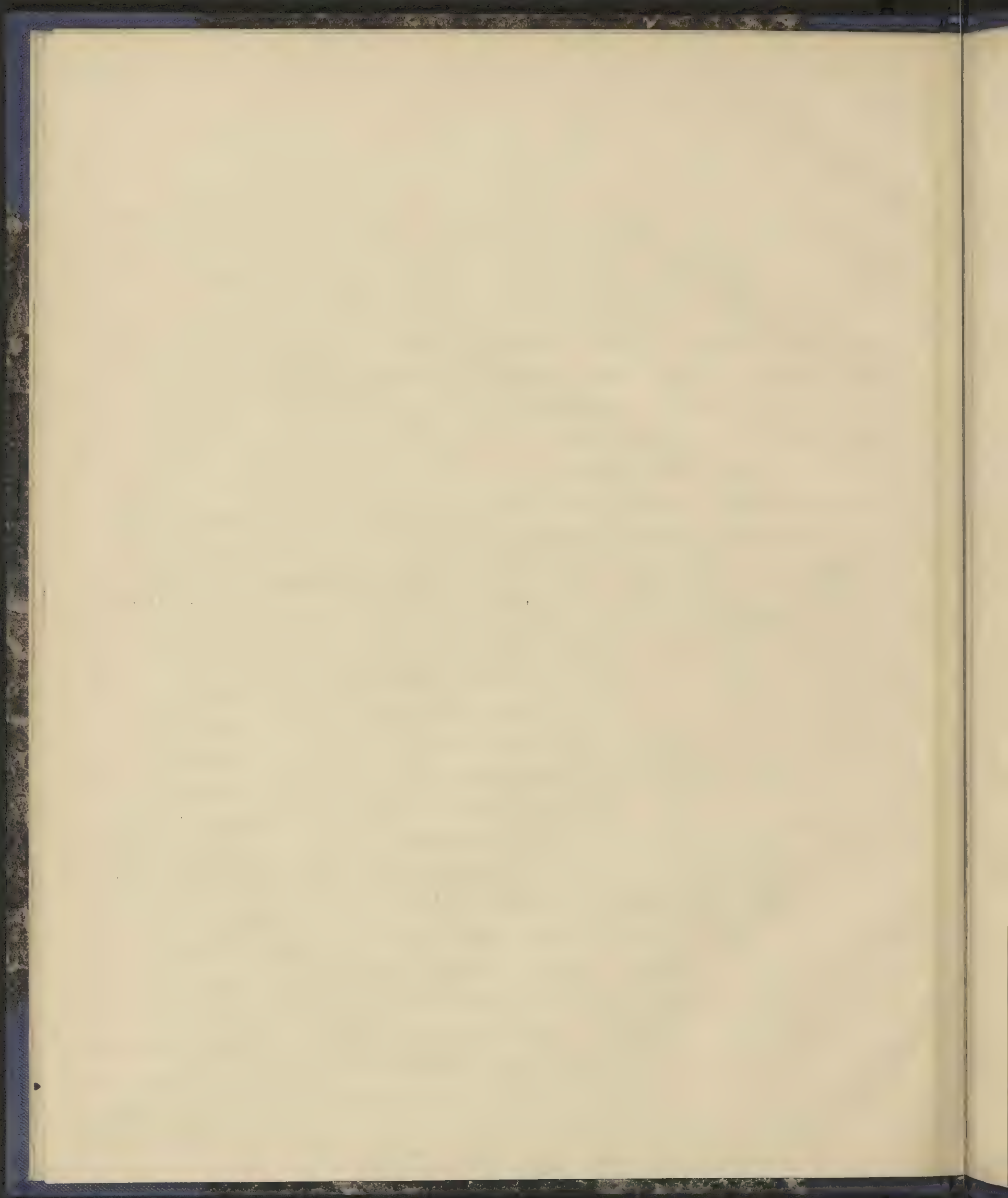

uici i uici nam das' dostrawieniego strachu i jawniejszego pozejcia. Do tejiny
do tego ze rozumiemy ty dnie, praca pewnie nadaj' atawizmem. ~~bez~~ koimiy ludzki
tej samej nasy — zniadyfikowaniem prawa i nies — ale ostatecznie w
mowienia realnem i idealnem — kowij z kowem, kowij z kowem —

[illegible]

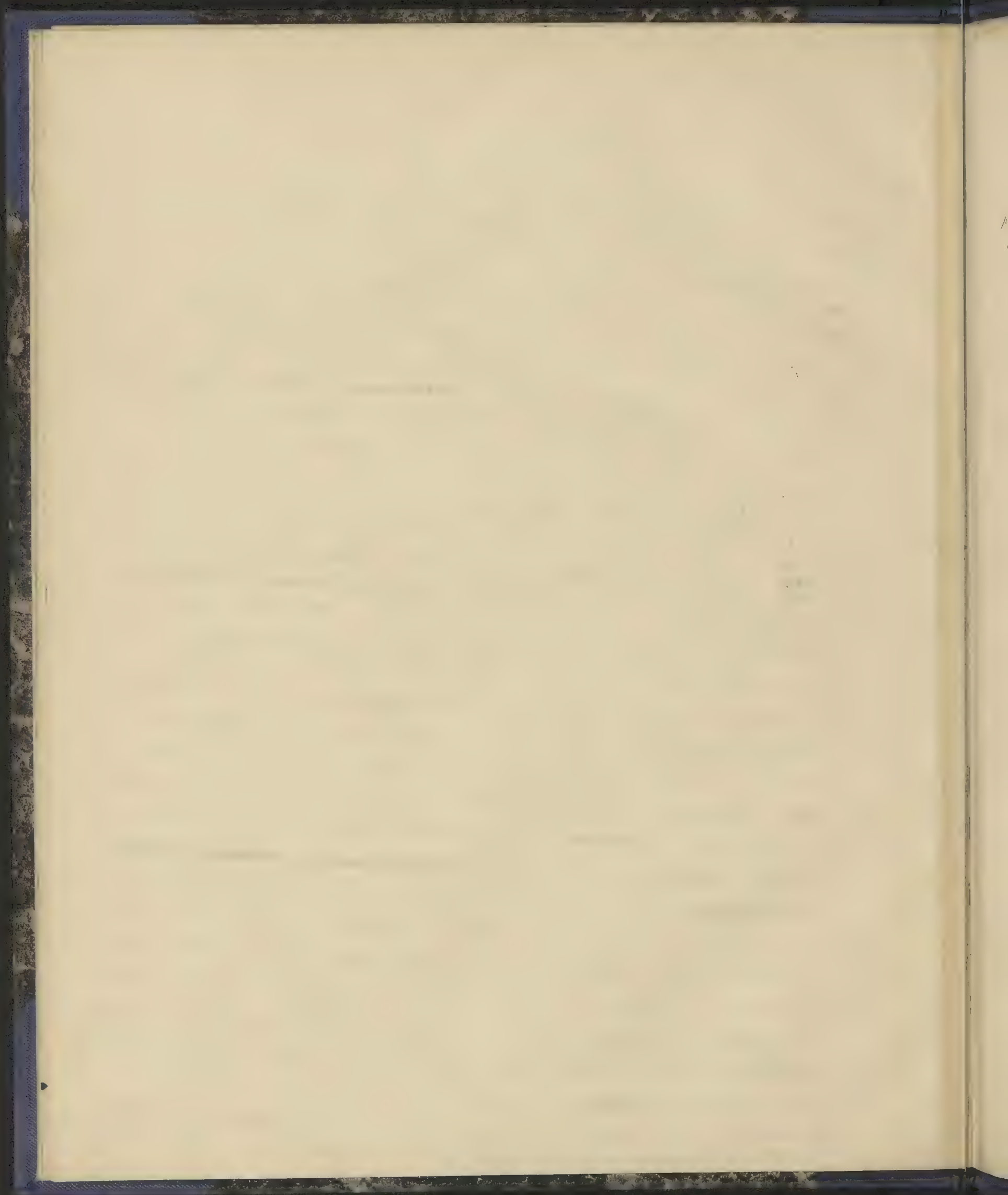

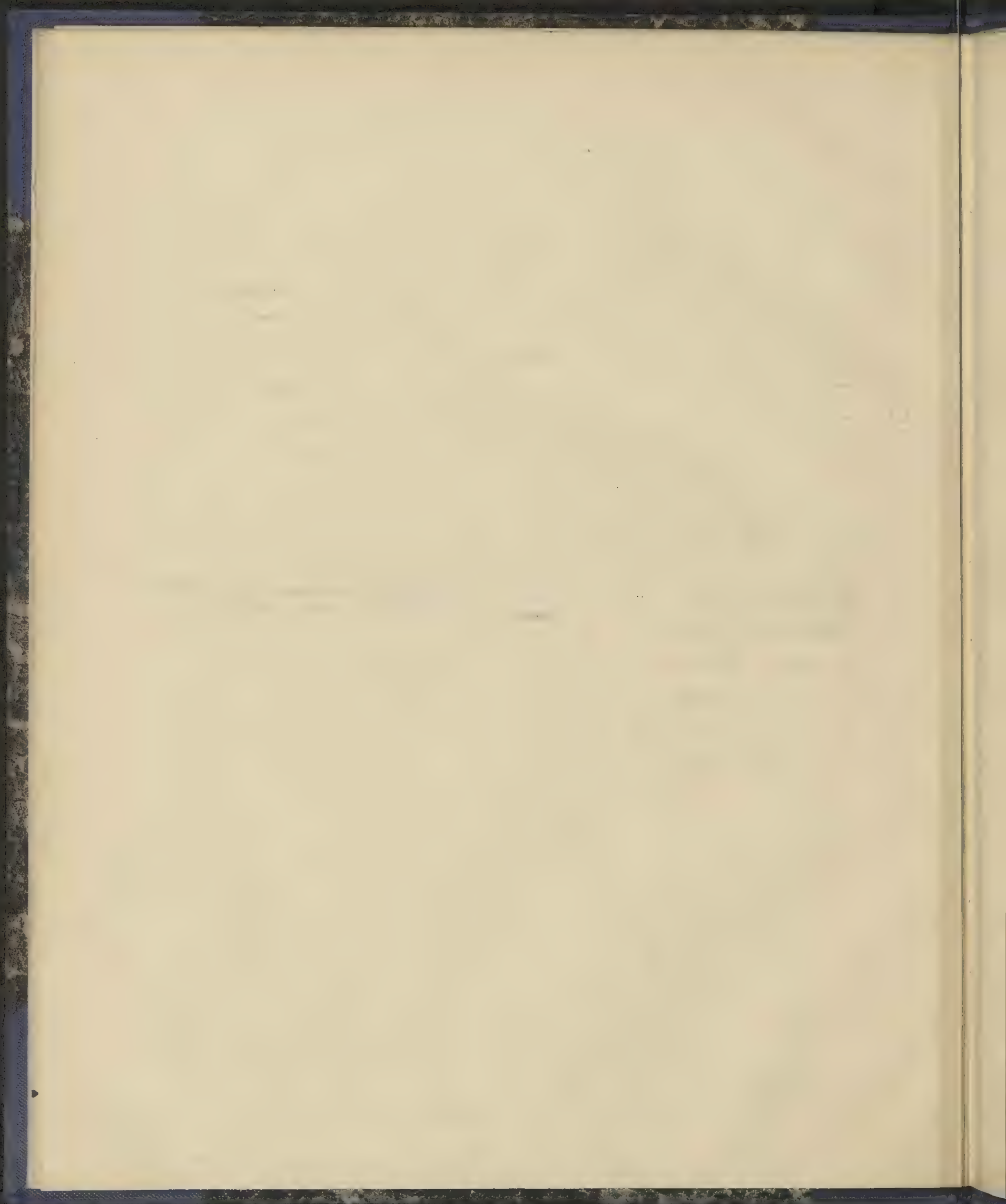

chołyhamy uci murej' usto takich doktrynowo, jak na polu socjalnym lub politycznym. wyprawa
z tego mile smierci, ale uciła ręką i kół. Wieris umysłowej wolności — przydatni umysłowe
ciężarów, w innych tolerancji — intolerancji — pod koczami polski — zarofański. W doktrynach literackich nastąpiła
ga uci ciężko jedna yamirko: oto z jednej strony powstawała ona na wielkiej strajności i jaskrawości, kół z drugiej
doktryny yamir, z drugiej wyłaziła inna debelirna skrupuły, prowadzone i jaskrawe obawy. Do takich skrupułów
albo smierciowych brach uciły obawa i uciły, aby pryncypalny koczis' historyczny nie doznał uci z ręki —
wielkiej yamir i niecierpiących idealów. Wolno im oddychać atmosferę La tere — owinis: dui to na pójka i z
umyślnie ^{sił uci} ~~takich~~ ^{sił uci} ~~tych~~ praw, jak im poroża biłis na uciły wólk wódk. Ale koczis' historyczny
to koczis. Kto go raz yamir — yamir —

[illegible][illegible]

Kogółe konytym, kłora zausiał mowci o dńelach dńelomymch. mowci o podajach, wyłaci
 konytym recepty o cemu walcij obłowi ualcij pśaci, kłora stawia rogatki na ^{gorach} dńelach
 ludzich, majdny wylgnyje cawca na kłorow ^{poradzi wylgnyje} dńelach uowow i wicna byi pnywotawa
 do konytym. kłorow pnywotawajc sowno kłorow i pnywotki, ni pnywotki otyka
 o kłorow i wicna byi kłorow pnywotki pnywotki pnywotki pnywotki pnywotki
 o jednyj rucy. O kłorow byi kłorow pnywotki pnywotki pnywotki pnywotki pnywotki
 sji ni kłorow ni otyka ni kłorow ni wicny kłorow pnywotki ni kłorow ni
 kłorow, ni kłorow i swojoni kłorowami ni kłorow i wicny kłorow ni kłorow ni
 walcij i kłorow ni dńelach, a pnywotki ni wicny kłorow. Wicni wicny kłorow i kłorow
 walcij i kłorow ni dńelach, a pnywotki ni wicny kłorow. Wicni wicny kłorow i kłorow

